

*Б.Д. Грищук, В.П. Новіков**
Тернопільський національний педагогічний університет
ім. Володимира Гнатюка
** Національний університет "Львівська політехніка"*

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ МИРОНА ЛОЗИНСЬКОГО, ВОЛОДИМИРА КОВТУНЕНКА «КАРБАНІОНИ. ДОБУВАННЯ ТА АЛКІЛУВАННЯ»

Нещодавно у видавництві «Трео-плюс» (м. Київ) вийшла з друку монографія Мирона Лозинського та Володимира Ковтуненка «Карбаніони. Добування та алкілування».

Рецензована монографія є великою за обсягом – 644 сторінки, містить 8 ілюстрацій, 65 таблиць, відзначається глибоким аналізом літератури з даного напрямку, який нараховує 1735 джерел, в основному іноземних. Матеріал для монографії автори опрацьовували понад 5 років.

Монографія складається з двох частин: I частина «Добування карбаніонів», II частина «Алкілування карбаніонів».

Якщо раніше в дослідженнях реакційної здатності інтермедіатів основна увага приділялася карбкатионам, то на сьогоднішній день синтетична цінність визначається за іншими інтермедіатами, в першу чергу за карбаніонами.

Практичне освоєння карбаніонних інтермедіатів ініціювало появу ряду нових хімічних реакцій за їх участю. Надзвичайно зросла кількість та асортимент карбаніонів, що знайшли застосування в тонкому органічному синтезі. Заряд-делокалізуючі ефекти численних функціональних груп та структурних фрагментів дають змогу конструювати різні карбаніонні частинки.

Перша частина монографії містить чотири розділи, в яких розкриваються основні методи одержання карбаніонів: обмін водню на метал, реакції переметалювання через обмін галоген \rightarrow метал, а також реакції приєднання, зокрема, приєднання металів, *S*-нуклеофілів, алюмінію, стануму та бору до кратних зв'язків, аніонною полімеризацією.

Друга частина монографії теж містить чотири розділи, в яких на прикладі реакцій алкілування показано вплив структурних змін в *S*-нуклеофілах, природи протийону та умов реакції на реакційну здатність карбаніонів. Широко представлено способи алкілування карбаніонів без стабілізації гетероатома, зі стабілізацією гетероатомом в α -положенні, стабілізацією π -супряженням з одним та двома гетероатомами.

Вважаємо, що рецензована монографія буде надзвичайно корисна для науковців, викладачів вузів, аспірантів та студентів, які займаються органічним синтезом.